

Intézkedési program belvív-védekezéshez **(polgármesterek, helyi védekezés-irányítók részére)** **Kuti Rajmund t.ú. szds.**

A belvív elleni védekezésben is fontos a tervszerűség. Egy kiváló segédletet adunk köre a helyi védekezést irányítók részére. Segítségével könnyebb a védekezés irányítása, majd az elvégzett munka elszámolása.

Tartalomjegyzék

Előszó.....	2
A Belvízvédelmi Intézkedési Program felépítése.....	2
I. rész (általános leírás).....	3
1. A védekezési folyamat végrehajtása.....	3
1.1. Általános szempontok.....	3
1.2. A káresemény bejelentése.....	4
1.3. Helyzetfelmérés és a védekezési feladatok előzetes meghatározása.....	4
1.4. A védekezési folyamat elindítása és lefolytatása.....	5
1.4.1. A védekezéshez szükséges erők és eszközök meghatározása.....	5
1.4.2. A mozgósítási folyamat végrehajtása.....	6
1.4.3. A kárhelyszíni tevékenység irányítása.....	7
2. A helyszínen végrehajtandó feladatok sorrendje.....	9
2.1. A közvetlen élet és balesetveszély elhárítása.....	9
2.2. Védekezési és értékmentő feladatok.....	10
2.3. Védelmi utómunkálatok.....	12
II. rész (adatlapok).....	13
III. rész (elérhetőségek).....	23

Előszó

A globális felmelegedés okozta klímaváltozás, az elmúlt években egyre jobban érzékeltette hatását hazánkban is. Gyakorivá váltak a szélsőséges időjárási jelenségek, a viharos szél, az özönvízszerű esőzés, a hóviharak, a hőmérsékletingadozások. Sajnos ezek a hirtelen időjárás-változások nem minden esetben jelezhetők előre, ezért a védekezésre nehéz felkészülni. Egy dolog azonban biztos, ezek a jelenségek komoly károkat okoznak, a következmények felszámolása pedig nehéz, összetett feladat.

A szélsőséges időjárási jelenségek kárfelszámolását nehéz előre megtervezni, mert sok esetben, több helyszínen különféle beavatkozásokat kell egy időben végrehajtani. Ahol a munkálatokat a hivatásos tűzoltóság, a katasztrófavédelem, vagy más kárfelszámolással foglalkozó szervezet egységei végzik, ott viszonylag problémamentesen folynak a károk felszámolási munkálatai. Előfordultak azonban olyan esetek, amikor egy időben több települést érint a veszélyhelyzet, és a hivatásos szervek a sok bejelentés miatt csak később tudják megkezdeni a kárfelszámolást. Ezekben az esetekben a település polgármesterének, mint a helyi védelmi bizottság vezetőjének kell megszervezni a védekezési és kárfelszámolási munkálatokat.

A polgármesterek, védelmi bizottságok munkájának segítésére készült ez a védekezési intézkedési program. Mivel szolgálati helyem a Győr MJV Hivatásos Tűzoltósága működési területén az elmúlt években több települést érintett az özönvízszerű esőzés, ezért a felhőszakadás utáni belvizek elleni védekezésre készült ez az intézkedési program, amely a beavatkozások gyorsaságát és eredményességét segíti. A program elsősorban az özönvízszerű esőzés okozta belvízvédekezésre készült, de kisebb módosításokkal át lehet alakítani más védekezési formákra is.

A Belvízvédekezési Intézkedési Program felépítése

Az Intézkedési Program három részből áll:

Az első rész a tájékoztatás, amely konkrét leírást tartalmaz magáról a védekezési folyamatról a bejelentéstől a kár felszámolásáig. Ezt az anyagot célszerű még a tényleges kárfelszámolás

előtt átolvasni. A rövid szöveg arra is alkalmas, hogy a védekezési folyamat alatt is bele lehessen tekinteni, mintegy vezérfonalként is funkcionál.

A védekezési és kárfelszámolási munkák sorrendjét egy táblázat tartalmazza, mely a célszerűség figyelembe vételével készült.

A tájékoztató részben található magyarázat a csatolt adatlapok és táblázatok kitöltésére is.

A második rész rövid idő alatt áttekinthető adatlapokat tartalmaz, amelyek arra szolgálnak, hogy a helyszínen intézkedő irányító, rendezett formában adatokat gyűjthessen, vagy bizonyos eszközöket átadhasson. Az adatlapok arra szolgálnak, hogy pontjaik szerint haladva a teljes intézkedési folyamathoz szükséges információk beszerezhetők legyenek, és ezt továbbítani lehessen a védekezésvezetőnek. Az is előfordulhat, hogy a védekezésvezető a helyszíni irányító, de az is, hogy két külön személyről van szó. Így az adatlapokat célszerű elhelyezni az arra kijelölt belső ügyeleti helységben, hogy a telefonon bement adatok könnyen rögzíthetők legyenek.

A harmadik rész összpontosítva tartalmazza a feltétlenül szükséges telefonszámokat, amelyeket a védekezés előtt/során valószínűleg fel kell hívni.

Ezeket a telefonszámokat célszerű évente aktualizálni, pontosítani a hatékony munkavégzés érdekében.

I. Rész (általános leírás)

1. A védekezési folyamat végrehajtása

1.1. Általános szempontok

Mint a bevezetőben már említettem, az intézkedési program általános belvízi kárra alkalmazható folyamat-leírást tartalmaz, ezzel is segítve a védekezésvezetők és a védekezésben résztvevők munkáját. Adott településre vonatkozóan az általános részeket a helyszíni konkrét adatok alapján ki kell egészíteni. A leírás követi az átlagos védelmi program folyamatát, a bejelentéstől a károk felszámolásáig.

1.2. A káresemény bejelentése

A védekezés első lépcsője a bejelentés, amely a csapadékból származó belvizek esetében történhet közvetlenül a lakosság által, vagy valamely szervezet közreműködésével. (előre jelzésről ebben az esetben ritkán beszélhetünk, legfeljebb a meteorológiai extrém események feltételezése, vagy más védekező folyamatoktól áttért vizek esetében szólhatunk hasonló kategóriáról.) Tekintettel arra, hogy a káreseményt általában zaklatott lelkiállapotban lévő személyek teszik, igen fontos a bejelentést vevő célatörő, alapos tájékozódása. A bejelentések leggyakrabban a hivatásos tűzoltóságok, vagy a katasztrófavédelmi igazgatóságok híradóügyeletére érkeznek, ahol a szakemberek az esemény jellegének megfelelő intézkedéseket megteszik, illetve a szükséges értesítési feladatokat elvégzik.

Bejelentést lehet tenni a polgármesteri hivataloknál is. Kisebb településeken gyakran ez történik. Sok esetben, főleg hivatali időn kívül személyesen vagy telefonon éppen a polgármestert keresik meg a bejelentők. Gyors helyszíni felmérés után a polgármesternek, ha a káreset nagysága indokoltá teszi, fel kell venni a kapcsolatot a Hivatásos Tűzoltósággal, a Vízügyi Igazgatósággal és a Polgári Védelemmel. A Vízügyi Igazgatóság értesítése különösen fontos, ugyanis a vízügyi szakemberek határozzák meg az esemény nagyságának megfelelő belvízvédelmi készenlétet (I. II. III. fokú, vagy rendkívüli készütség).

Igen fontos, hogy a Polgármesteri Hivatalban legyen olyan lista, amely a hivatásos kárfelszámolással foglalkozó szervek és a helyi védelmi bizottsági tagok elérési lehetőségeit tartalmazza. El kell itt helyezni az alapvető adatok rögzítésére szolgáló bejelentő adatlapok példányait is.

1.3. Helyzetfelmérés és a védekezési feladatok előzetes meghatározása.

Az eredményes védekezés alapja a gyors, és mindenre kiterjedő felmérés, a káresemény jellegének, kiterjedésének és a felszámolására hozandó intézkedések sorrendjének megállapítása. Ha a Polgármesteri Hivatalhoz érkezik bejelentés, akkor az intézkedő védelemvezető rögtön döntési helyzetbe kerül a bejelentés után, mert meg kell állapítania, hogy van-e elegendő idő arra, hogy megvárják a hivatásos egységeket, vagy azonnal intézkedni kell a védekezésről. Egyes nyilvánvaló esetekben, amikor a gyors beavatkozás elkerülhetetlennek látszik (több települést érint a védekezés, a hivatásos egységek leterheltek,

rövid időn belül nem tudják megkezdeni a kárfelszámolást), a védekezési folyamatot meg kell indítani. A védekezés megkezdésekor pontosítani kell a települési terveket is.

Minden esetben helyszíni ténymegállapítást, felmérést kell végezni. Ezt végrehajthatja a polgármester, a védelemvezető, vagy az általuk megbízott személy is. Az eredményes helyszíni munkát segíti a felmérő adatlap alkalmazása, mely egyes példányait el lehet helyezni a felmérő, feltáró munkákra kijelölt személyeknél. Az adatlap alapján az alapvetően szükséges adatok összegyűjthetők és továbbíthatók, természetesen az adott helyzet szerinti kibővítéssel. Az adatlap azokat a kérdéseket tünteti fel, amely a kárfelmérésnél a legfontosabb. Ajánlható az adatokat kitölteni, a felesleges cellákat áthúzni. Az adatlap kérdései természetesen bővíthetők, csak a legalapvetőbbeket szerepeltettem a gyors kárfelmérés érdekében.

Az adatok továbbítása történhet telefonon, vagy személyesen, esetleg „futár” közbeiktatásával.

1.4. A védekezési folyamat elindítása és lefolytatása.

1.4.1. A szükséges erők-eszközök meghatározása:

Az első lépcsőben a védekezés vezetőjének el kell döntenie, hogy a saját szervezet által mozgósítható erők elegendőek-e a feladat elvégzéséhez, vagy idegen szervezetek bevonására is szükség lesz. Ez a feladat feltárt jellegéből és kiterjedéséből állapítható meg.

Ha a saját erők elegendőek, elsősorban a feladat jellegét és nagyságát kell felbecsülni, valamint a védekezéshez szükséges eszközök mennyiségét, a vízügyi igazgatóságot azonban ebben az esetben is értesíteni kell. A kézi munkaerőt szakasz, brigád- vagy csapat-egységben célszerű mozgósítani. Azt is meg kell határozni, hogy várhatóan elegendő-e az egy műszakos beavatkozás, vagy folyamatos munkavégzésre lesz szükség.

Ha a kárfelszámolást a hivatásos kárfelszámoló szervek egységei végzik, és a saját erők nem elegendőek a felszámoláshoz, de a segítség csak későbbre várható, akkor is részt kell venni a helyi erőknek a védekezésben. Segítségét lehet kérni civil szervezetektől is, ebben a kérdésben alapvető szempont, hogy a káresemény milyen napszakra esik. Munkaidőn kívül civil szervezetek esetében a riasztási idő növekedésével kell számolni.

Ha a bejelentés az önkormányzathoz érkezik, nem munkaidőre eső, vízzel kapcsolatos káreseményeknél azokat a lehetőségeket kell igénybe venni, ahol állandó ügyelet működik. (Észak Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság ár- és belvízvédelmi ügyelete, OVF ár- és belvízvédelmi ügyelete.) Speciális esetekben, vagy igen nagy kiterjedés esetén a Tűzoltóság, Katasztrófavédelem, vagy a Polgári Védelem segítsége is igényelhető. Egyes kiegészítő külső erők (ÁNTSZ, Rendőrség, stb.) bevonására is sor kerülhet a feladat jellege és nagysága szerint.

Minden esetben elsődlegesen meg kell határozni a mozgósítandó saját erők nagyságát, és el kell kezdeni a mozgósításukat.

A cél a minél előbbi reagálás, hiszen a gyorsaság a kárt mérsékli és esetleg emberéleteket is menthet. Az azonban nagyon fontos, hogy a polgármesteri hivatal részéről csak **egy** fő keressen kapcsolatot a kárfelszámoló szervezetekkel, ne kerüljön sor „keresztben-intézkedésekre”, mert ez káoszt okozhat. Ha a helyszíni irányító telefonon elérhető, a segítségül hívott szervezetek irányítói számára át lehet adni a számát közvetlen információ szerzése céljából.

1.4.2. A mozgósítási folyamat végrehajtása.

Az első teendő a riasztandó hivatásos kárfelszámoló szervezetek értesítése az előzetesen felállított (és karbantartott) listák alapján. Velük az alábbi tényezőket kell közölni:

1. A káresemény helyszínét,
2. A káreset nagyságát, kiterjedését,
3. A feladat jellegét,
4. A kijelölt gyülekezési pontot. (Ez a helyszín közelében lévő közismert támpont lehet.)
5. Közölni kell továbbá az eddig tett intézkedéseket, a rendelkezésre álló eszközök számát, illetve a beavatkozás becsült végrehajtási idejét is, hogy a személyes felkészülésük a feladatra megfelelő lehessen.

Nagyobb, hosszan elnyúló feladat esetén, a polgármesteri hivatal dolgozóiból meg kell alakítani a 24 órás ügyeletet, pontosítani kell a helyi polgári védelmi szervezetekbe beosztott erőket és eszközöket. Meg kell szervezni a lakosság tájékoztatását és riasztását is.

Védekezési munkálatokra célszerű a tartalékkal történő riasztás, mert mindig számítani kell a különböző okok miatt bekövetkező létszám-redukciókra.

Az önkormányzatok részéről a továbbiakban értesíteni kell a vízkár-elhárító munkások szállítására kijelölt járművek felett diszponálókat, vagy közvetlenül a járművek gépkocsi vezetőit. A járművek mindig a munka-csapat (brigád) vezetőit keresik meg elsőnek, onnan indul a létszám összegyűjtése. Fontos, hogy a jármű kapacitás és a szállítandó létszám ebben az esetben is összhangban legyen. A találkozási pontot minden gépkocsival közölni kell. Ha a saját kapacitás kevésnek bizonyul, akkor a védekezésre más szervezetektől felajánlott járműveket is igénybe kell venni.

Hasonló folyamat hajtható végre a védekezésre igénybevehető munkagépek vonatkozásában is. A mozgósítást ebben az esetben is mindig a saját rendelkezésű gépekkel kell kezdeni, és szükség szerint kell bővíteni a külső erőkkel.

A bevont külső erők számára ismertetni kell a feladat jellegét, a helyszínt, a találkozási pontot, és a tőlük elvárt segítség jellegét, nagyságát, valamint várható időtartamát. Minden külső erő bevonásánál kérni kell a beavatkozó egység vezetőjének nevét és elérhetőségét, valamint közölni kell a saját elérhetőséghez szükséges adatokat.

Ha szükséges, fel kell venni a kapcsolatot a kitelepítés, a befogadás és elhelyezés feladataiban közreműködő intézményekkel, társ-önkormányzatokkal.

Számba kell venni az állandó orvosi ellátásra szorulókat, az orvosi ellátást, esetleges elszállítását biztosítani kell részükre.

A településen rendelkezésre álló, védekezéshez szükséges készleteket (homokzsák, homok, kéziszerszámok, stb.) számba kell venni.

Értesíteni kell a közműszolgáltatókat, a pontosított lista alapján..

A Helyi Védelmi Bizottság Elnökét, ha nincs a helyszínen, mindenről tájékoztatni kell.

1.4.3. A helyszíni tevékenység irányítása.

Alapvető szempont, hogy minden munkaterületen a feladat nagyságához megfelelő létszám álljon rendelkezésre. A fizikai munkákhoz egy védekezési részfeladatot ellátó szakasz, brigád, csapat akcióképességéhez legalább 6 – 10 fő kell. Ez a minimum, egy területrészen ennél kevesebb embert nem célszerű bevetni, mert kellő eredményt így nem érhetünk el, sőt a meglévő létszámot is veszélyeztetjük az erejét meghaladó feladatra kényszerítéssel. Az erőket

célszerű lépcsőzetesen¹ bevetni, gondoskodni kell váltásukról, ellátásukról. A brigádok vagy munkacapatok részére biztosítani kell a szükséges szerszámokat és felszerelést, melyet legcélszerűbb a vezetőkkel átvétetni, mert vannak olyan szerszámok, amelyek nem egy személy számára szolgálnak. A gyors intézkedés mellett is kell időt szakítani az átadás dokumentálására, mert később jelentős károk keletkezhetnek. Arra is gondolni kell, hogy egyes eszközök (Pl.: lámpák) üzemképes állapotáról meg kell győződni, és az üzemeltetés tárgyi feltételeit biztosítani kell.

Nagyon fontos, hogy minden védekezési helyszínre **egy** helyszíni irányító legyen kijelölve, a kijelölést a védelemvezető végezze. Ennek személyét minden részfeladatot végrehajtó egységgel meg kell ismertetni, és közölni kell, hogy az adott helyszínen ő az irányító, mindenki az ő alárendeltségében köteles működni. Amennyiben ezt a kijelölést a védelemvezető elmulasztja, hosszabb védekezés esetén a fejetlenség szükségszerűen be fog következni. Az egyszemélyi irányító esetleges hibás döntései a védelemvezető megismétlődő ellenőrzéseivel szűrhetők ki.

Az is fontos követelmény, hogy minden helyszínen legyen helyszíni irányító, akkor is, ha a védekezés egymáshoz közeli területeken, de egy folyamatban történik. A legcélszerűbb olyan embereket megbízni az irányítással, akik rendelkeznek a szükséges szakmai ismeretekkel.

A dolgozók figyelmét fel kell hívni arra, hogy egymást is tartsák szemmel, egy ember egyedül sehová ne menjen. Különösen fontos ez éjszaka.

Amennyiben a gépek, vagy szállító járművek több, egymáshoz közeli helyszínt is ellátnak, meg kell határozni a felettük rendelkező helyszíni irányítót, kiegészítve azzal, hogy kisebb kiterjedésben a rész-helyszínek irányítóitól is el kell fogadni olyan utasításokat, amely alapvetően nem ellenkeznek a felsőbb szintről kapott rendelkezésekkel.

A munkaterületeken egymással párhuzamosan is végezhető a védekezés, nem kell minden lépcsőfokot, egymást követően bejárni. Ennek az a feltétele, hogy mindenki határozott feladatot kapjon, és ennek teljesítéshez rendelkezzen a kellő feltételekkel. A helyszíni irányító részéről azonban fel kell állítani egy intézkedési sorrendet, amelyet a munkák kiadásánál általános értelemben követni kell. Az intézkedési sor nélkül fontos egységek maradhatnak ki.

---

¹ A munkafeladat jellegétől függően meghatározott időközönként a védekezésben résztvevőket pihentetni kell. Amíg az első egység pihen, addig a következő egység dolgozik, majd ismét váltanak.

2. A helyszínen végrehajtandó feladatok sorrendje

2.1. A közvetlen élet- és balesetveszély elhárítása

A feladat sorrendjében a személyek biztonságát kell elsődlegesnek tekinteni. Ehhez az is hozzá tartozik, hogy:

A kárral érintett területen ki kell kapcsoltatni mindazokat a közműveket (elektromos hálózat, gáz, és ivóvíz vezeték), amelyek sérülése további veszélyt jelenthet mind az ott élőkre, mind a mentést végzőkre. Ebben támaszkodni kell a közművek helyi irányítóira, körzeti szerelőkre.

Meg kell állapítani, vannak-e veszélyben lakosok, és a lehető leghamarabb intézkedni kell a kimentésükről. Az összetett életmentési feladatokat a tűzoltókra kell bízni. A mentés során a súlyosabb eseteket kell előre venni, és nem szabad „leragadni” egy helyszínen, amíg a teljes veszélyeztetettség kör nincs meghatározva, hiszen a helyes sorrend csak ekkor állapítható meg. A kitelepítésre kerülő lakosok számát és összetételét (gyermek, felnőtt, beteg, ágyban fekvő, stb.) azonnal jelenteni kell a védelemvezető, vagy az adatgyűjtéssel megbízott ügyeletet ellátó személy felé.

Fontos annak közlése is, hogy a személyek szállítását egyszerű személyszállító járművekkel is meg lehet oldani, vagy mentő szükséges. Közölni kell, ha a mentőhöz orvos kiküldését is kéri. Arra is gondolni kell, hogy a mentett személyek közül sokan lehetnek részben, vagy teljesen átázva, részükre fedett helyet és takarókat kell biztosítani a szállító járművek megérkezéséig. (Ez általában a nem érintett közeli épületekben megoldható.) Igen lényeges ennél a folyamatnál, hogy a veszélyeztetett épületek lakólétszámát, meg lehessen állapítani, mert így nem fordulhat elő, hogy valakiről elfeledkeznek. A kitelepítettekről nyilvántartást kell készíteni.

A lakosság felkészítésére és a velük folytatott tárgyalásokra, tájékoztatásra, adatgyűjtésre kapcsolattartó személyt kell beiktatni, mert különben a lakossággal való foglalatosság a helyi irányító (vagy védelemvezető) minden idejét ki fogja tölteni. Erre a célra jó beszédképességű, meggyőző modorú embert kell találni vagy a védekező létszámból, vagy külső személyek (pl. önkormányzati képviselő, vöröskeresztes aktivista, stb.) bevonásával.

A nagyobb víztömegek esetén előfordulhat, hogy a lakóházakat körbezárhat a víz, azok megrogyhatnak, vagy össze is dőlhetnek. Ilyenkor a tűzoltóság közreműködése a lakók kiszabadításában nem nélkülözhető, akik ebben a kérdésben kellő szakértelemmel és megfelelő szakfelszerelésekkel rendelkeznek.

2.2 Védekezési és értékmentő feladatok.

Az ezt követő folyamat lényegében párhuzamosan haladhat, ezért ennek megfelelően került ábrázolásra:

A veszély mértékének csökkentése, vagy mihamarabbi megszüntetése.	Az anyagi károk mérséklése, értékek mentése és biztosítása.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ A területen meg kell keresni a víz feltorlódásának okát, és fel kell becsülni az akadály felszámolásához szükséges erőket. ➤ A lakott területen folyó munkák esetén a földmunkák megindulása előtt át kell tekinteni a közművek helyzetét. A földalatti közművek nyomvonalát a még el nem öntött területeken meg lehet állapítani, ennek meghosszabbításával az elöntött részekben is kitűzhető a nyomvonal. A nyomvonalakat a gépkezelőknek, és a földmunkásoknak is meg kell mutatni. A hosszabb elöntéseknél számolni kell azzal, hogy a légvezeték oszlopok az átázott talajból kifordulhatnak, ezért a megtámasztásukról gondoskodni kell. ➤ Fel kell becsülni a szükséges anyagok és felszerelések alkalmazandó mennyiségét, és ki kell jelölni a területi elosztásukat, ideiglenes vagy végleges elhelyezési pontjaikat. Ezeket meg kell mutatni a helyi vezetőknek, illetve közölni kell a szállítókkal (lehetőleg a védelemvezetőn keresztül). ➤ Az elöntések csökkentésénél meg kell határozni az elvezetés irányát, és el kell kezdeni a víz útjának bővítését, tisztítását. A hosszabb szakaszokon a munkát több egységre bontva is el lehet végezni, ügyelve az eséséi viszonyokra. A kisebb szakaszokon géppel alulról felfelé célszerű haladni, kézi munkánál pedig 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Értékmentéssel csak akkor szabad foglalkozni, ha már a személyek mentését elegendő ember végzi. Azt nem szabad megengedni, hogy egy háznál a teljes létszám „leragadjon”, kimentve az értékeket is, míg máshol még emberek vannak veszélyben. ➤ A kitelepítésre kerülő házakból az értékeket ki kell menteni az épület stabilitásának megfelelő sorrendben. Előbb a nagyobb veszélynek kitett házakkal kell foglalkozni, de ügyelni kell, hogy a már repedező épületekbe nem szabad senkit beengedni. Ha van a lakók között erre alkalmas személy, akkor ajánlatos annak közreműködését és ellenőrzését igénybe venni. ➤ A várhatóan teljes elöntésnek, vagy roskadásnak kitett épületekben a mentést ténylegesen az értékesség sorrendjében kell végezni. (Iratok, pénz, háztartási gépek, élelmiszer, takarók, ruhák, háztartási felszerelés, bútorok, stb.) ➤ A kimentett értékeket az előzetesen kijelölt ideiglenes raktárakba kell szállítani, lehetőleg azt épületenkénti elkülönítésben tárolva. Az elosztásról a védelemvezető, vagy az általa kijelölt megbízott gondoskodik. ➤ A családi házakhoz tartozó állat-állományt abban a sorrendben kell menteni, amelyet a helyzetük és a vízben való várható viselkedésük meghatároz. Számítani kell arra, hogy az állatok a veszélyt érezve

<p>inkább felülről lefelé, figyelve, hogy hol mutatkozik eltávolítandó szűkület. Elődleges az elvezetés, ha erre nincs gyors lehetőség, akkor a körülzárást, a terjeszkedés megakadályozását kell alkalmazni.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ A felsőbb részekről az elöntött területek felé folyó vizek útját el kell zárni. Arra azonban ügyelni kell, hogy az elzárásokkal másutt ne okozzunk újabb elöntéseket. Olyan területek felé terelhető a víz, amelyeknek természetes elfolyási lehetőségük van, vagy kevésbé értékesek. (rétek, kertek, stb.) ➤ Gravitációs elvezetési lehetőség hiányában szivattyús áttemelést kell alkalmazni. Ilyenkor meg kell arról győződni, hogy az áttemelt víz elfolyási lehetősége biztosítva van. A szivattyút olyan helyre kell felállítani, ahol később nem képez akadályt. A szivócsonk alatt „zsompot”² kell készíteni, abba lehetőleg beton-törmelék, vagy durva kavicsot célszerű szórni. A nyomócsöveket úgy helyezük el, hogy azon a járművek, gépek ne járjanak keresztül. Amennyiben ez nem oldható meg, a csövekre acél védőcsövet, gerenda-palló kalodát kell helyezni, vagy a csövet be kell ásni a földbe. A csővégből elfolyó víz útját időszakosan kézi eszközökkel szabaddá és folyamatossá kell tenni. ➤ A már végrehajtott munkák eredményét, a vízelvezés működőképességét folyamatos ellenőrzésnek kell kitenni, az időközben bekövetkezett kedvezőtlen változásokat vissza kell állítani. Ahol az alkalmazott beavatkozás nem volt eléggé eredményes, új megoldásokat kell alkalmazni. 	<p>szokatlan módon fognak viselkedni. A kimentett állatokat előzetesen kijelölt elhelyezési területre kell szállítani. Az elosztásról a védelemvezető, vagy az általa kijelölt megbízott gondoskodik.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ A felügyelet nélkül maradt épületeket, udvarokat a lehetőségek szerint le kell zárni, vagy a bejutást el kell torlaszolni. (Bedeszkázás) A Rendőrség, vagy a Polgárőrség figyelmét fel kell hívni ezekre az épületekre. Célszerű időszakosan ismétlődő ellenőrzéseket végezni, naponta többször, de nem kiszámítható eloszlásban. A kitelepített személyek is csak bejelentkezés után, igazolványok felmutatása mellett, vagy kísérettel mehetnek be az ilyen udvarokba, épületekbe. (Kivétel, ha a vízkár elhárítók személyesen ismerik a lakosokat.) ➤ Az egyszerű eszközökkel, balesetveszély nélkül elvégezhető kisebb külső megtámasztásokat a kezdődő épületkárok esetén, amennyiben van rá élő munkaerő, és anyag, ajánlatos a kár mértékének csökkentése érdekében elvégezni. Az ilyen munkákhoz azonban csak szakmailag jártas személyek oszthatók be. ➤ Az összedülés-veszélyének kitett épületekbe csak akkor lehet bemenni, ha azt az elbírálásukban jártas személyek (tűzoltóság, vagy az építészet szakértői) még lehetségesnek tartják. A veszélyesnek nyilvánított épületek bejáratát keresztbe rakott gerendával, pallóval kell megjelölni.
---	--

2.3 Védelmi utómunkálatok:

A védelmi munkákat addig kell folytatni, ameddig a területen a víz olyan mennyiségben van jelen, hogy az a rendeltetésszerű használatot lényeges mértékben akadályozza.

A terület mélyebben fekvő részeiről kisebb árkok, barázdák segítségével ki kell vezetni a vizek maradványait. Ahol erre nincs lehetőség, kis teljesítményű szivattyút kell használni.

A szikkadás után a lerakódott iszapokat fel kell szedni, és el kell szállítani. Az iszapok végleges elhelyezésénél mind a helyi ÁNTSZ, mind az Észak-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság véleményét ki kell kérni. Ideiglenes jelleggel depóniát kell készíteni olyan helyen, ahol ez nem okoz további környezetszennyezést.

A kertés-családi házak előtésénél gyakran szükség van a terület fertőtlenítésére is, mert lehetnek trágyahalmok, ürögdrös WC-k, de állati tetemek is. A fertőtlenítésnél a szakmai irányításra a helyi ÁNTSZ-t, vagy a Polgári Védelmet kell felkérni.

Az épületekbe bejutott víz után szintén fertőtlenítést kell végezni, (a fertőtlenítő anyag tekintetében is segítséget lehet kérni az ÁNTSZ-től) de ilyen esetben előzőleg fel kell mérteni szakemberrel az épületbe való bejutás veszélyeit, és csak olyan épületekbe szabad bemenni, ahol nem áll fenn omlás, vagy roszakadás veszélye.

Az előtési-kárt szenvedett területekről a feleslegessé vált építési anyagokat a kijelölt tárolási helyre kell szállítani. A még használható fa- és vas-anyagokat meg kell tisztítani. A szerszámokat, felszereléseket szintén le kell tisztítani, és a rozsdásodó felületeket le kell olajozni. A kiadott eszközöket számba kell venni, állagukat és további alkalmazhatóságukat fel kell becsülni. A további eredményes védekezések alapja a rendben tartott felszerelés!

A területet meg kell tisztítani minden olyan anyagtól, amely a védekezés során került oda. A hulladékká vált anyagokat jellegüknek megfelelően kell kezelni. Igen fontos, hogy a veszélyesnek minősülő anyagok (olajok, gépszírok, üzemanyag maradványok, olajos géprongyok, stb. ne a lakossági hulladékba kerüljenek, hanem azokat külön kell gyűjteni, és célszerű tároló edényben a veszélyességüknek megfelelően kell elhelyezni.)

II. Rész (adatlapok)

III. Rész (fontosabb telefonszámok) **Mellékletben megtalálhatók**